

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVI

Ч. 207. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 7-го вересня 1938.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 207. Jersey City, N. J., Wednesday, September 7, 1938.

VOL. XLVI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: ВЕґґен 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕґґен 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗІЗД ОДВУ І КОНГРЕС НАЦІОНАЛІСТІВ

НЮАРК. — У днях 3, 4 і 5 вересня ц. р. відбувся в Нюарку, в готелі Доглас, восьмий зїзд ОДВУ і другий конгрес українських націоналістів в Америці. Зїзд відбувався в першій і третій дні, а конгрес у другій, себто в неділю. Делегатів ОДВУ було коло сто, а делегатів-гостей других сто. Крім того прибуло чимало звичайних гостей. Зїзд ОДВУ відкрив голова ОДВУ, проф. А. Грановський, під час чого впроваджено на салию трьох представників ПУН: ген. Віктора Курановича, полк. Романа Сушка і п. Ярослава Барановського. В імені делегації ПУН привітав прийнятих ген. Курманович.

Після того розпочалася ділова частина зїзду, себто вибір президії, до якої увійшов Г. Герман як голова, і В. Різник та Сенчук як секретарі, вибір комісій, звіти, членів центральної управи ОДВУ. УЧХ і МУН. По звітах відбулась коротка дискусія і на внесок контрольної комісії уділено старій управі абсолютноторію.

Другого дня відбувався конгрес. До президії крім тих осіб, що засідали на зїзді, прийнято п. Я. Барановського, як представника ПУН; п. М. Шарика і п. Гулять, представників Канади; проф. Грановського, президента ОДВУ; паню Онищенко, представницю УЧХ; п. Омелянюка, представника молоді. В імені ПУН знов привітав конгрес голова делегації, ген. В. Курманович; згадав про родинну трагедію і закликав до продовження тих ідей, які започаткував вождь Е. Коновалець. Далі привітати зложили: П. Гулять від українців в Канаді, Кальба від українців в Аргентині, п. Г. Герман зложив привіт від У. Н. Союзу, п. Е. Ляхович від „Свободи“ і п. М. Хандога від УНПомочі. Далі йшли привіти делегатів від різних організацій в Америці і зпоза Америки.

В суботу вечором відбувся бенкет.

В неділю пополудні розпочалися ділові наради конгресу. П. Я. Барановський виголосив в імені ПУН доклад, у якому виловив філософічні закладки націоналізму. Відчитано доклад проф. Павличенка про економічне значіння України. В Душник виголосив доклад про відношення між націоналізмом і культурним будівництвом. По докладах розвинулась коротка дискусія і приступлено до ухвалення резолюцій.

Третього дня продовжувався зїзд ОДВУ. Відчитано проекти комісій і розведено над ними дискусії. Потім приступлено до вибору нової управи. До неї ввійшли: проф. А. Грановський, голова; В. Череватюк, перший заступник голови; Т. Рудий, другий заступник голови; В. Різник, рек. секретар; П. Ікалович, фін. секретар; Е. Кривень, касієр; М. Леськів гол. організатор; В. Душник, редактор „Націоналіста“; помічники адміністратора: Шур і Музичка. Контрольна комісія: М. Беля, Я. Гутак і І. Гусар. Члени трибуналу: о. О. Мицик, А. Маланчук, П. Дідик, О. Оніщенко, Д. Шмагула. Голова Червоного Хреста, пані С. Галич; заступники: пані Гук і пані Бризнакова; секретарка, панна О. Небор; організаторки на різні округи: пані Гладун, Хавлюк, Матковська, Ворончак, Плятий. Голова МУН, панна О. Задорецька; секр. Б. Бучак; редактори англійської частини „Націоналіста“ п. Ляпіка і пані П. Різник. Ген. Курманович записав нову управу. Делегати зложили на визвольну боротьбу коло дві і чотири тисячі доларів.

НАЦІОНАЛЬНА МАНІФЕСТАЦІЯ

НЮ ЙОРК. — В неділю вечором, 4 вересня ц. р., відбулася в Гіподромі велика національна маніфестація в цілі підкреслення державницьких змагань українського народу. Людей було коло чотири тисячі. Салю була прикрашена українськими прапорами, а також великим портретом вождя українських націоналістів, полк. Е. Коновальця.

Маніфестацію відкрив голова комітету, п. В. Буката. Він перевірив теж програму до кінця. Привітавши зібраних, він покликав до слова п. В. Душника, який виголосив рецитацію промови Зорки, сказаної колись на похороні гетьмана Хмельницького. П. Труш виголосив деклямацію. Далі йшли промови проф. Грановського, М. Шарика, Гулять, о. Ковальського, Кальби, ген. Курмановича, полк. Сушка, о. д-ра Клодницького, о. Гундяка, пастора Кумана, Патрика Меківаера, Я. Барановського. Бесіди підкреслили тяжке положення українського народу, а представники ПУН підносили думки, що плекання кудьт вождя. Переведена збірка на визвольну боротьбу принесла коло тисячі доларів.

Між промовами гарно співав хор укр. кат. церкви св. Юрія з Нью Йорку під проводом п. Т. Онуфрика.

ШЕСТИЙ КОНГРЕС ЛІГИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ВІДБУВСЯ В ПІТСБУРГУ

ПІТСБУРГ (Па.). — Три дні, від суботи до понеділка включно, 3—5 вересня, відбувався тут Шестий конгрес Ліги Української Молоді Північної Америки. Конгрес стягнув поважне число учасників, бо зареєструвалося на нього майже двісті делегатів та майже п'ятсот гостей.

Конгрес відкрив президент Ліги, Іван Романишин. Між іншим відчитав привітне письмо пані Рузвельтової до конгресу української молоді. Потім привітали конгрес: Михайло Соєвський в імені місцевого конвенційного комітету, та Бойло в імені міського уряду Пітсбурга.

Головою конгресу вибрано асемблемена Стефана Ярему, заступником голови Степана Курляка, а секретарями: Параскевію Зорену й Параскевію Сокиль.

Конгрес змісія почав дебатовати над сутніми бизнесовими справами організації, коли урядники уступаючи виділу, починаючи від президента, предкладали свої звіти, а притому виголошували справжні реферати про потреби організації на різних ділянках діяльності. Д-р І. Вахно з Канади говорив про відношення Західно-Канадської Молоді до Ліги Укр. Молоді Північної Америки. Анна Задорожна у своїм рефераті на тему „Орган Ліги і його проблеми“ подала між іншим факти про зорганізування часопису „Ню Тренд“ та порушила питання: який має бути напрям часопису? перед ким має бути відповідальний редактор?

У другому дні своїх нарад конгрес перевів широкую дискусію над питанням ідеології, а спеціально над відношенням до націоналізму, демократії, фашизму, монархізму й комунізму. Дискусію почав відповідним рефератом Степан Шумейко. В живій дискусії забирали волос прийняті гості з старшої генерації.

Зполудня відбулася конкуренція між молодечими хорами. До конкурсу ступили три хори: ньюорсько-нюджерський, вилксберський і пітсбурський. Кожний з них співав добре. За найкращий признано перший (під управою Степана Марусевича). Суддями були о. Павловський, Нелі Форд, начальниця департаменту музики в одній колегії, і Герберт Кербі, музичний критик з газети Сон-Телеграф. Потім виступали танцюристи під проводом Миколи Арсенія.

Вечором відбувся в готелі Виліема Пена бенкет. Тостмайстром був Іван Романишин, а промовляли суддя Ралф Смит, републиканський лідер Джеймс Доф, Микола Мурашко, Мирослав Січинський, Василь Шабатура; околичні священники зложили конгресові свої привіти.

Понеділковими нарадами проводив Степан Курляк. Передискутовано докладно й вирішено резолюції конгресу. Ухвалено передовсім, що орган Ліги має мати виразно демократичний напрям. Ліга має дати поміч українському Виставовому Комітетові в Нью Йорку. Наступний конгрес Ліги має відбутися в Ньюарку, Нью Джерзі, в останній дні тижня перед Днем Праці в 1939 році.

Урядники Ліги на цей рік: Іван Романишин, президент; заступники президента: Іван Білий і Марія Сарабан; секретарі: Степан Курляк, Параскевія Зорена й Доля Малевич; касієр Петро Захарчук.

Хори конгресу виступали кілька разів на радіо-вих програмах. Місцева преса приносила часті й обширні вістки про конгрес української молоді.

КОНГРЕС УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ.

ПІТСБУРГ (Па.). — У готелі Форт Піт відбувся 3 і 4 вересня конгрес українських професіоналістів. Було майже 50 учасників з Злучених Держав і Канади.

Конгрес відкрив президент Союзу Українських Професіоналістів, Роман Смух. Головував інж. Малевич, секретарювали адв. пані Чопик і інж. Бабяк.

Виголошено два наукові відчити: д-р Степан Кулик з Мекікс Ракс про неплідність і проф. Микола Гайдак про бджільництво. Постановлено між іншим видати адресар українських професіоналістів в Америці та піддержати акцію українських учнів з Канади коло складання словника української й англійської мови.

Рішено набувати відбутися конвенції зовсім без огляду на те, коли й де відбувається конгрес української молоді. Наступний конгрес має відбутися в Ньюарку, Нью Джерзі, в першому тижні серпня 1939. Предсідником вибрано впершу адв. Романа Смука; для розвинення діяльності Союзу вибрано окружних віцепрезидентів: Пізнака, Яремія, Бабяка, Михайленка, Шумейка й Панчука.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕВХАРИСТИЧНИЙ КОНГРЕС

Стемфорд, Конн. — Евхаристичний Конгрес українців гр. ст. об'їзду закінчився в понеділок, 5. вересня, архієрейською Службою Божою, котру відправив єпископ К. Богачевський. Діяли о. Стефан Побуцький і С. Баландюк. Прологом виступили: о. Каменицький і Прокодій до українських, абаб чину бенедиктинів по англійськи. Під час богослуження, а потім по обіді на концерт співав хор ньюорської округи під диригентурою п. Т. Каскова. В святі взяли участь 22 священники і біля тисячі вірних.

ПРИГОДА ІМІГРАНТИ-НАРЕЧЕНОЇ

Панна Анка Орескович, 19-літня сербінка, приїхала до Монреалю (Канада), щоб вийти заміж за одного сербїна. Коли дівчина побачила Марку Оресковича, молодого сербїна, майнера, вона „змінїла свій намір“ і вже не хотїла виходити за свого нареченого. Та наречений заложив уже був за неї бонд на \$250, якого „домагається“ імміграційний уряд від наречених як за поруку, що вони вийдуть заміж, і тепер імміграційний уряд зажадав відправити дівчину назад до Югославії, бо вона не захотїла віддаватися за свого нареченого. Та Марко Орескович доказав, що він не є ніяким кривим панци Орескович, себто може з нею женитись, а рівночасно заявив урядові, що як уряд відішле її назад до Сербії, то він поїде за нею до Сербії й ожениється там. Це вже допевнило імміграційних урядників і вони пустили дівчину в Канаду, а вона негайно одружилася з Оресковичем.

ПОДОРОЖ ДІТАКОМ ЛІКОМ НА КАШЛЮК.

У Франції дуже добрі висліди дає нова метода лікування кашлюка в дітей. Дітей, хворих на кашлюк, вивозять літаком на висоту 2,500 м. Хвора на кашлюк дитина перебуває на тій висоті півтори години. Описані літак злітає на землю. Півтори години в повітрі з зовсім іншим тисненням дікує зовсім недугу кашлюка. Діти вертаються до здоров'я.

ПРИПІНИЛИ БУДОВУ НІМЕЦЬКОЇ ГІМНАЗІЇ В БІДГОЩІ

Міська управа Бідгощі припинила будову німецької гімназії в Бідгощі, мовляв — треба узгоджувати план розбудови міста з будівельними планами Німецького Шкільного Товариства. З цього приводу піднісся німецька преса чималий крик.

ВИБУХ У ЛЯБОРАТОРІЇ ОБІРВАВ УЧЕНОМУ ОБІ РУКИ.

У лябораторії Шале Моден (Франція) наступила експлозія; її жертвою впав молодий учений, що працював над проблемами аеродинаміки, Макс Серрійс. Вибух обірвав йому обі руки. Перевели операцію. Вчений буде жити.

ФРАНЦІЯ СКУПЧУЄ НА НІМЕЦЬКІЙ ГРАНИЦІ ВІЙСЬКА

ПАРИЖ. — Французький військовий штаб зарядив скупчення військ над німецькою границею. Заложи в пограничних французьких фортифікаціях, званих „лінією Мажино“, будуть побільшені і скріплені. Французькі урядові бюлетені виразно говорять, що цей рух треба вважати як відповідь німцям, котрі тепер побільшили свою армію і наснажують великі скріплення на французьку границю. Назагал французька публіка однією спокійна. Та ніхто не знає, чи це часом не тиша перед бурєю.

АНГЛІЙСЬКА ФЛОТА ГОТОВИТЬСЯ ДО БОЮ.

ЛОНДОН. — Велика частина англійських воєнних кораблів, наладувавши свої внутрішні амуніції, вдалася на свої позиції здовж північно-східного побережжя, що виставлене на есентуальний удар з боку Німеччини. Англійський урядовий бюлетень повідомляє, що це тільки „правильні маневри“, але англійська преса виразно зазначає, що вразі війни ця флота не могла мати кращої стратегічної позиції, ніж та, яку тепер займає.

ЧЕХИ РОБЛЯТЬ ОСТАННІЙ ПРОПОЗИЦІЮ.

ПРАГА. — На засіданні чеського кабінету міністрів, під проводом президента Бенеша, ухвалено поробити знов уступки в бік Німеччини. Але ці уступки мають уже бути останні. Далі Чехословаччина не може попуститись, бо страждала взагалі контролю над судетськими німцями, а та контролія перейшлаб у німецькі руки. Ці пропозиції покищо остаються в тайні. Деякі чеські кола, головню військові, незадоволені з тих безнастанних уступок. Кажуть, що деякі генерали подалися з приводу того до димісії.

МОСКВА СИДИТЬ ТИХО.

МОСКВА. — Хоч усі більші держави, звязані більше чи менше з Чехословаччиною, висказують свої заперечення про помір і відповідно до того викликають у себе загальний настрій, Совети сидять тихо і стараються справу чесько-німецького конфлікту усунути на заднє місце. Про цей конфлікт советські газети пишуть мало, а коли і пишуть, то стараються німців не ображати. Знавці є того переконання, що вразі війни Совети сидітимуть тихо.

НІМЕЧЧИНА ДАЛА КОНСОЛІДУЄТЬСЯ.

БЕРЛІН. — Нацистична партія Німеччини відбуває тепер свій зїзд у Нірембергу. Гітлер виголосив промову, в якій підкреслив зеднання Австрії з Німеччиною, але про судетських німців ні про Чехословаччину не згадав ні словом. Німецька флота тепер відбуває свої маневри на Північній морі, недалеко тих позицій, які тепер заняла велика частина англійської флоти. За словами німецьких бюлетенів, це теж тільки „правильні маневри“. Урядовий бюлетень остеріг Францію, що вона не повинна наснажити війська над німецьку границю, бо це погіршує ситуацію.

СОВЕТИ ПРИПЕЧАТУЮТЬ РОБІТНИЧІ ЮНІ.

МОСКВА. — На зборах ради робітничих советських юній порішено дорешти добити і так слабкий робітничий організаційний рух у Советах. Там порішено, що ті робітничі юнії, що ще залишилися, повинні обернутися в організації пропаганди комунізму серед робітників, а не бути тим, чий вождь дотепер були. Дотепер вони старалися про те, щоб поліпшити доброт робітників і відістати від зарядів фабрик більшу плату та кращі умови праці. Згадана рада станула на становищі, що тепер фабрики є під зарядом уряду, капіталістів нема, а тому і робітники не мають потреби організованим шляхом добиватися більшої плати. Робітничі юнії названо „капіталістичним пережитком“.

ЗАКРИЛИ ЖИДІВСЬКУ ОРГАНІЗАЦІЮ В СОВЕТАХ.

МОСКВА. — Жидівська організація „Агро-Джойнт“ у Советах припинила свою діяльність тому, що, за словами її провідника Розена, вона виповнила те, що мала виповнити, і тепер її діяльність скінчена. Її завдання було помагати жидам у Советах приспосібитися до економічного життя, головню поселюватися на фарми. Це тепер уже зроблене. На ту ціль заградиці жиди зложили 25 мільонів доларів.

ЖИДІВСЬКЕ ПИТАННЯ В ІТАЛІЇ.

РИМ. — Вкупі з новим італійським законом, що всі жиди-чужинці мусять опустити до щістох місяців Італію, італійський уряд видав заклики, щоб жиди поселялися в Етіопії. Всі ті жиди, які захочуть туди їхати, можуть забрати з собою всі свої гроші. Бо коли захочуть виїхати кудінде, то зможуть з собою взяти тільки \$110. Італійський уряд запрошує до Етіопії жидів також з інших країн. (Італійська преса говорить, що в італійських університетах є на 1,362 професорів 174 жиди. Себто їх є коло 12%, у той час, коли жидівського населення є тільки 1%. Вони тепер будуть усунені).

ЗАВЗИВАЄ ЖИДІВ ДО БОРОТЬБИ.

АНТВЕРПІЯ. — Предсідник Сіоністичної Організації, Гольдман, видав залик до всіх жидів по цілім світі до зазватої боротьби з ворогами жидівства, на вір тих жидів, що тепер борються з арабами в Палестині.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Address: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРЕЗИДЕНТОВА "ЧИСТКА" І ВИБОРИ

Одним з питань, що в теперішній часі захоплює найбільше публичну увагу в Америці, поза питаннями можливості нової світової війни, є так звана "чистка" Демократичної Партії Президентом Рузвельтом.

Як відомо, президент Рузвельт виступив публично з цілою низкою промов проти різних кандидатів Демократичної Партії на високі законодавчі становища в американському конгресі. Він виразно заявив, що не хоче бачити декотрих з них у конгресі. Він сказав теж виразно, що не хоче їх там мати тому, що вони противляться виконанню тої законодавчої програми, котру він вважає сутньою потребою для добра краю. Цей виступ президента стрінувся з досить широким осудом американського громадянства. Виступають, очевидно, проти цього ті, що падають жертвою президентської кампанії. Виступають проти нього поважна частина американської преси. Виступають далі різні люди, на котрих думку президента не повинен мішатись у вибори. Називають вони часто президентів виступ різними огидними словами, що, річ ясна, мають на цілі зогидити справу так, щоб люди не могли розглядати справи спокійним розумом.

"Манчестер Гардіен" у своїм, як звичайно, спокійним розгляді справи звертає уже увагу на те, що опозиція проти вміщування президента у вибори є природним вислідом того, що президент Злучених Держав являється рівночасно начальником уряду та начальником своєї партії. Урядник, як такий, не повинен мішатись у вибори, а лише дивитися за належним переведенням виборів. Та начальник партії повинен дивитися за перемогою своєї партії.

З цього виходить, що коли президент мішатись у вибори, то йому з цього можна робити закид лише тоді, як він безправно вживає великої сили уряду на те, щоб переперти своїх прихильників. Деякі люди в Америці такі закиди урядові й роблять; закидають спеціально, що уряд, даючи допомогу, вимагає голосування на урядових кандидатах, але ці закиди не є оправдані, бо й президент і його вищі урядники не раз закликали людей, що побирають допомогу, голосувати свobodно за своїм сумлінням і не боятися, що за голосування проти уряду їм відберуть допомогу.

Виступати публично за одного чи другого кандидата, проти одного чи другого, є з боку президента зовсім оправдане. Крик про "диктатуру" та про "чистку", що нагадує аж надто сталінські й гітлерівські чистки, є нічим, лише чистим політичним маневром, обчисленим на викликання серед виборців гістерії. Своім виступом президент нікого з партії ні з конгресу не викидає. Він лише звертає цим увагу виборців на діяльність кандидата та на його відношення до законодавчої програми президента. Чи похвалений або осуджений президентом кандидат має стати членом конгресу, це все ще залежить від виборців. Про якусь диктатуру, чи інвазію в права виборців може говорити лише людина, що не розуміє суті диктатури або вважає своїх виборців за таких дурнів, що вони цього не розуміють.

ОПОЯШЕМО ГЛЮБ ЗЕМЛІ

(Допис із старого краю).

Гострі питання часу.

Український нарід у своєму житті мусить іти тими самими шляхами, якими йдуть інші народи світу, якими йде ціле людство. Сьогодні вже не можна жити, як колись, своїм селом, містом чи країною, своєю родиною чи малим гуртом. З розвитком і удосконаленням летунства, швидкохідних океанських кораблів, моторових возів, телеграфу, телефону й т. д. люди почали жити в світовому масштабі. І життя в цьому напрямку буде йти з кожним роком швидше.

З другого боку, життя в розмірі цілого земського глибоку, швидке пересовування й перемішування людей на землі, сильні впливи одних народів на другі висунули питання: поперше, про зцементування націй в одно ціле, а подруге, про збереження чистоти крові й духа націй — про расизм.

Питання одноцільності нації і расизму, чи в одному слові — питання націоналізму, це не забавка деяких людей чи народів, а поважне явище в світі, з яким мусимо рахуватися й ми.

Мусимо мати на увазі ще одно явище в житті народів: асиміляцію чи винародовлення менших та слабших, а головне — недержавних народів. У той час, коли такі народи, як німці чи італійці, висунули для себе питання расизму, менші державні народи квапливо займаються винародовленням слабших сусідів.

Звідси подвійна небезпека для українського народу.

Треба зцементувати українську націю.

Більшість українського народу живе в старому краю на своїх відвічних землях; меншість, з різних причин, мусила емігрувати в чужі країни, навіть за океан: до Злучених Держав Америки, Канади, Бразилії, Парагваю, а задовго до війни — на Сибір, на Далекий Схід Азії (Зелений Кли) і т. д. Якби це появились українські колонії десь у Швейцарії чи Франції, то українці опоясали б цілу північну півкулю земського глибоку.

Нахил до еміграції бачимо й в інших народів. Європей-

ські держави, яким тісно, самі шукають за морями та океанами земель для лишки свого населення. Отже еміграція — річ нормальна.

Але коли еміграція може бути корисною для нації, то може бути й нещастям для неї. Бо не однаково, чи син, живучи серед чужих людей, серцем і душею зв'язаний з своїми батьками, братами та сестрами, чи зриває з ними всякі зв'язки, стає для них чужим. Не однократно, чи батьки забувають про сина, що виїжджає в чужу країну, чи не перестають пам'ятати його й дбати про нього.

Еміграція лише тоді корисна, коли нарід у краю й усі його сини й дочки, де вони не жили б, творять одну міцну родину чи націю, зв'язану спільною думкою, любов'ю, національною свідомістю й солідарністю та взаємною поміччю.

Таке зцементування українського народу в краю й на еміграції в чужих країнах сьогодні сто разів потрібніше, ніж колисьбудь давніше. І власне з причин, які ми подали вище. Сьогодні в тому чи іншому краю живе багато українців вільно й спокійно. Але може статися, що, внаслідок розвитку націоналізму, той чи інший нарід "попросить" наших емігрантів забратися з його терену. Цього може й не бути, але й може статися. Чи не "просять" жидів забиратися з різних європейських держав?

Через те українців, який покинув батьківщину, ніколи не повинен забувати, що може колись буде змушений вернутися до свого народу. І через те ніколи не повинен поривати зв'язків зі своїм народом, не забувати його мови, жити на чужині власним українським національним життям, завжди залишатися чистим і добрим українцем.

І навпаки, українець, що спокійно живе в одній країні, може довідатися, що його батькам у рідному краю чи братам та сестрам в інших чужих краях живе тяжко й що треба допомогти їм, бо може прийде час, коли і йому самому буде потрібна поміч батьків чи братів та сестер з інших країн.

Ми давно бачили тісний зв'язок між жидами цілого світу. Бачили й легковажили собі це явище. А сьогодні переконалися, що це зцементування жидівства цілого світу виводить йому на користь. Як десь у якомусь краю хтось натисне одного жиди, то вмиє загомонять жиди на цілому світі, вмиє стають до помочи й оборони.

Емігрувати — не відірватися від нації.

Кажемо про все це тому, що в той час, коли наші батьки чи діди вперше почали емігрувати в чужі краї, зокрема за море, національний зв'язок між українцями був ще слабкий. Не сором було нам признатися, що цей зв'язок і сьогодні не дуже сильний.

Духове розрізнення українців відбулося навіть на наших приповідках. "Моя хата з краю, нічого не знаю". Хата кожного українця завжди була "з краю", завжди він мало цікавився, чи зовсім не цікавився, як живуть його брати на інших українських землях чи в інших країнах. Кожного цікавила лише його власна "хата".

А чи нема цього й сьогодні? На еміграції зустрінете українців Галичини, Волині, Холмщини, Полісся, Закарпаття, Буковини, Великої України. Нехай кожний покладе руку на серце й признається щиро: чи не найбільше цікавить його рідне село чи рідний кланчик землі, з якого він походить? Чи іноді не видаються йому чужими, байдужими українці іншої землі або іншої віри? Чи кожного однаково болить те, як живуть його брати та сестри на інших українських землях або на еміграції? Чи багато є таких українців-емігрантів, які так само цікавляться Волинню чи Поліссям, як рідною Галичиною чи Буковиною й навпаки?

Ще гірше, що є багато таких, які вже перестали навіть думати про той кланчик рідної землі, з якого походять вони чи їхні батьки або діди. Це чимало й таких у старому краю, що рідко згадують про своїх братів за морем.

Але є, на жаль, і такі на чужині, що починають забувати навіть рідну мову й те, що вони українці. Під цим оглядом не лише жиди, але й китаїці, японці чи інші народи стоять значно вище від нас.

Це наслідки нашої невиробленої вдачі й нашого хибно-

го національного виховання. Хто бачив тих українців Волині, які в останній час емігрували за море, той легко з нами погодиться. Ідуть вони не з таким почуттям, як жиди, німці, англіїці й інші, які нечаче переїжджали в Європі з міста до міста на тимчасове перебування, а прощаються так, якби назавжди відірвалися від свого народу, якби їхали на національну смерть, на загибелю. Вони в цьому моменті нагадують листок, що відпадає від дерева, щоб уже ніколи не прорости до нього, щоб загинути.

Чужі емігранти, навпаки, залишають рідну землю з почуттям позитивним: що вони зобов'язані для нації нові терени на земському глибоку, розгалужують націю, розростаються в ширину, не перестаючи творити разом з автохтонами своєї країни національну цілість.

Таке почуття національного зв'язку, незалежно від географічної ширини чи довжини, мусить виробити в собі й український нарід — як у старому краю, так і в тих за-океанських країнах, куди кинула його доля.

Почуття відірваності від рідного народу чи розриву з братами емігрантами було оправдане в тім часі, коли переїзд через океан тривав довго, коли не перелітали через нього літаки, не було бездротного телеграфу й т. д. Бо якби ріжниця сьогодні в комунікації, напр., між Волинню або Галичиною й Злученими Державами Америки чи Канадою й між Волинню чи Поліссям і Басарабією або Югославією, де теж живуть українці? Простір перестає відокремлювати колишню ролю в комунікації. Повинен він перестати відокремлювати ролю й у національному зв'язку українців старого краю та заморських країн.

Вузли туги й радости.

Знаємо всі дуже добре, що на чужині гризе людей туга за рідним краєм. Ця туга це голос самої природи, що не дає людям роздунуватися, відчуватися, розпоршуватися.

Але тугу за рідним краєм, як і всяке інше почуття, треба підтримувати й лелекати, бо без цього це спасіння почуття знесилиться й завмре.

Засобом до підтримання в душі зв'язку з рідним краєм і народом є думка про батьківщину, підтримання в собі вічного вогню любови до неї.

Кого не зворушує церковна пісня жидів у вавилонському полоні про рідну країну: "На ріках вавилонських там ми сиділи й плакали"? "Нехай прилипне язик мій до горти моєї, коли забуду тебе, Ерусалиме!"

Який жаль, що ми, українці, а властиво наші поети й композитори не створили подібної пісні для розсіяних по цілому світі українців, а не тільки для емігрантів, але й для тих українців у краю, що часто забувають своїх братів на чужині. До речі, може ці мої слова піддадуть їм думку збагатити нас такою піснею.

Ми маємо трохи подібну пісню, що висловлює та викидає тугу за батьківщиною; це — "Журавлі", але це щось інше; це пісня суму й безсилля. Нам потрібна пісня нашої національної сили і єдності, пісня радости, що ми охоплюємо собою цілий земський глибок в ім'я великої мрії українського народу.

Корінням духа в ріднім ґрунті ми опояшмо глибок землі!

Зав'язати вузли єдності.

Питання про те, як виплекати в українському народі глибший національний зв'язок між мешканцями старого краю й українською еміграцією, між розпоршеними по різних

країнах групами й одиницями, таке саме складне, як взагалі національне виховання народу. Можна самими порадами заповнити багато газетних сторінок, і може з цього нічого не вийти, якщо ці рецепти не знайдуть відгуку в українській душі.

Тому то, не ставляючи собі завдання дати тут вичерпні приписи, скажемо лише про деякі кроки й засоби.

1. Варто би пропагувати тісніший зв'язок між старим краєм і еміграцією за поміччю частіших вісток про своє життя, шляхом виміни світлинами, місцевими виданнями й т. д. Кожний може знайти собі легко приятеля-кореспондента, що захоче листуватися з метою пізнання життя братів. Особливо така виміна листами й іншими засобами взаємного пізнання бажана між молоддю.

2. Взаємна поміч, хочби вона виражалася в найдрібніших сумах, як особиста так і на культурні чи гуманітарні цілі. Очевидно, повинна ця поміч бути не лише з одної сторони, але й з другої.

3. Налаштування подібного братерського зв'язку між людьми того самого полу, фаху, культурних зацікавлень, тої самої місцевості та інших ділянок життя.

4. Систематичне подавання в часописах вісток із життя всіх земель старого краю та з місць оселення українських емігрантів у різних частинах світу й у різних державах.

5. З метою втримання єдності мови й національного життя-відчування необхідне співробітництво літературних старокраєвих сил в емігрантських виданнях і навпаки та взаємне видавання всього роду літературних праць, як теж взаємне поширювання видань, а особливо світлин з національного життя. На жаль, ми, в старому краю, досі не маємо книжок про життя українців за морем.

Маємо з різних країн Америки відомості про те, що українці щораз частіше обминають свою пресу, свої книжки, свою мову й послугуються чужими. Це явище шкідливе й з практичного боку, бо підірває власні українські підприємства на чужині, і з боку національного, бо безсумнівно веде до ступневого винародовлення.

Але головне: щоб не забути про рідний край, не ослабити в своїй душі зв'язку з ним, треба якнайчастіше відвідувати відомості про нього.

З цією метою й будемо, в міру можливості, подавати відомості про життя українців на різних землях старого краю.

М. Горощко.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. Збори 204. Відділу відбудуться в суботу, 10. вересня ц. р., в год. 8:15 ввечір, в 14 укр. правосл. громади, 334 Е. 14 вул. Всі члени відділу мають обов'язково прийти на тих зборах. — М. Бізник, секр.

ДІТРОП, МІШ. Місячні збори Тов. Запорозька Сп. від. 75. відбудуться в неділю, 11. вересня, в 1. год. пополудні, в У. Н. Домі. Простіться членим кончею прийти на ті збори тому, що є багато важких справ до погодження, як відділових так і у предидущих членів до У. Н. Союзу. Так само нехай члени пам'ятають, що урядники не будуть ходити кожного місяця по членах-колективувати гроші, щоб можна закласти розмет. На тім іще не кінець: але піді раз, то каже, що не має прийти на другий день, і на третій день таке саме спасіння біг. Члени пам'ятайте, що ви нікого не обдурюєте, лише самих себе. Грошей немаємо, посилаємо, а подаємо до сусілів. Тож простіть, щоб ми мали на остоїсті і потім не парили. — С. Михайлюк, предс.; Ів. Ступницький, кас.; В. Тарас, секр.

АПРОНДКВІТ, Н. Й. Збори Тов. І. Шевченка від. 289. відбудуться в п'ятницю, 9. вересня, в 7. год. ввечір, в українській галі на Норт Гудалі. Простіться членим прийти на означений час, бо маємо важкі справи до погодження. — Н. Головак, секр.

Володимир Островський.

ПІД ЗНАМ'Я ХРЕСТА

Повість

з часу охрещення Руси-України в 988 р.

(4)

А з уст само злітає:

— Добре!... Поможу тобі, боярине! Але як я можу допомогти, коли не знаю, що саме думає Добриня, що думають Славий, дружинники, купці, міщани? Хто й що замишляє проти Володимирів?

— Хотіла сказати: "проти нової віри", але стрималася.

— Як будеш мені про все це говорити, то поможу тобі й жіночко твоєю буду — спалахнула, як мак.

— Все, все буду говорити тобі! — вигукнув Тихоша.

Олена перехрестилася й прошепотіла:

— Дякую Тобі, всесильний Боже!

Тихоша здивувався, але промовчав: він уже не раз бачив, як хрестяться християни.

— То кажиж, Олено, що тобі треба знати?

— Чи Володимир хоче підбити Грецію, чи лише налякати імператорів, щоб дали йому царівну Ганну.

— Володимир нікому не каже, що замишляє. І я цього не знаю. Але якби хотів узяти Царгород, то полюбив йому марнувати сили на Корсунь?

Правда, Добриня й інші хотіли, щоб він воював ромейськ¹⁾ та йшов на Царгород

і щоб не приймав вашої віри, а шанував богів так, як тоді, коли прийшов із Новгороду та поставив тут Перуна. Хотіли вони також, щоб правили свої люди, а не нормани.

Олена зробила вигляд, що все це мало її цікавити. Ішли знову мовчки. Раптом будить без особливого значіння спиталася:

— То ти вже будеш помагати Володимирові?

— Буду!

— І будеш мені говорити все?

— Буду, все, все...

Стиснула йому руку і як-стий побігла в город. Довго не могла заспокоїтись.

— Я спасу його... він буде християнином... поможу й Володимирові увірвати в Бога...

Ввійшла до кімнати з образами, опустила на коліна й зашепотіла:

— Боже великий християн і ромей моїх! Дякую Тобі за ласку: дай мені сил і розуму докінчити діло моє.

III. ПРИНЯТТЯ ФІЛСОФА КИРИЛА.

До "грецького дому", в якому спинився філософ Кирило, прибув воевода Довлінг, християнин із норманів, що добре говорив грецькою мо-

вою, а з ним три інші бояри й десяток дружинників. Склали грекові привіт, передали йому, що князь Володимир ласкаво згодився прийняти його, і з почесною повелі його до княжого терему.

Кияни були здивовані. Всі знали, що грецькі імператори ошукали князя. За військову поміч проти бунтівника Фоки обіцяли видати за Володимиром свою сестру, царівну Ганну; колиж шість-тисячна Володимирова дружина розбила Фоку й уритувала їм трон, забули про свою обіцянку й Ганни до Києва не вислали. Як же це, замість схопити Кирила як заложника, чи бодай прогнати його з ганьбою, князь приймає його з такою почесністю?

Старенький дялько Добриня, брат Володимирової матері Малуші й головний княжий дорадник, рішучо відмовився йти до Кирила.

— Люди мене й тебе, Володимире, сміхом засміють. Не вкрию своєї голови таким соромом.

Володимир лише посміхнувся:

— Я знаю, що роблю.

Але юрба не знала, чому князь це робить, і дивлячись на урочистий похід, кипіла обуренням. А похід справді був незвичайний: праворуч Кирила йшов воевода Довлінг, ліворуч воевода Свельдін, позаду же два бояри, за ними Кирилова свита й наперстї дружинники в найкращій зброї; попереджували ішли дружинники-сирмак і трубив у трувний ріг, щоб люди уступалися з дороги.

Звуки рога й усе це ви-

вище вмиє зібрили величезну юрбу. Вулиця ворожо гомоніла. Олена, одягнена вже як звичайна міщанка, нишпоріла між людьми й пильно прислухувалася до того, що говорили кияни. Другобі вулиці, трохи позаду, ішов боярин Тихоша й теж пильно стежив за юрбою. А прихильники Славия та його гуртка ненависників християн майже голосно говорили:

— Князь ганьбою криве наші голови! Греки владіли! На ший ромей! Прогнати Кирила! Спалити Царгород!

Меткий княжий "наушник"²⁾ Сердугур пробіг у княжу палату поперед походу й квапливо докладав Володимирові, що діється на вулиці. Володимир усміхався, але його високе чоло всеж вкривалося тінню. Колиж увели Кирила до тронної світлиці, Володимир вийшов уже цілковито спокійний і велично, сів на золотобитому "столи", а дружинники станули позаду трону, як скам'яніли.

Кирило вийшов наперед, спинився три кроки від трону й промовив південно-слов'янською мовою:

— Великий князь славного Києва й земель многих — від високих Карпатів до Волги й Каспія, від Новгороду до степів південних. Я не посол, я лише філософ. Ходжу та їжджу по краях далеких, щоб учитися людської мудрости й правди на землі. Проміни твого розуму й слави дійшли до Царгороду. І тягнуться очі ромей до тебе, як до сонця. Потягнуло й мене до твого стольного города Києва, щоб

1) Греки, народи Візантії.

2) Розвідник.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.

НАБІЖУЧІ ТЕМИ

ЯКІ ВАШІ ЗВИЧАЇ В ЧИТАННІ?

Питається публічно один американський професор, широко відомий за своїх критичних книжок: „Які ви маєте звичаї в читанні книжок?”

Світло, наприклад: Чому ви читаете? Чи для науки? Чи для приємності? Чи для моди?

Так питається американець. А як спитатись українцеві у країні? Чи не спитатись: Земляче, чи маєте ви які звичаї при читанні? Чи взагалі ви щонебудь читаете?

„НЕЗДАРНІ” ЧИТАЧІ.

Нарікають накладки й автори в Англії й Франції на так звану читаючу публіку. Кажуть, що ця публіка нездарна: не хоче при читанні думати, воліє радіо й фільму, ніж книжку; а як читає, то читає дрантя.

Як людина мала б все читати дрантя, то зле, але як людина починає читати дрантя, але з такого життєвого набірється звичка читати й з часом починає читати вже й добрі річі, то читання дрантя ще не можна загально осуджувати.

Звісно, що дозріла людина самим молоком жити не може, але від молока людина починає вчитися пити і їсти.

ЗЛЕ, АЛЕ МОГЛО БИ БУТИ ЩЕ ГІРШЕ.

Дорікає одна американська газета своїм читачам, що вони занадто багато читають старих авторів, а зате занедбують твори ще живучих авторів.

Певна річ, що не лише ті автори добрі річі писали, що сто літ тому помирали, але й те ще не так зле, як декому видається.

Можливо бути ще гірше: в декотрих нарізках людей нових авторів не читають, а зате старих — теж не читають.

Тільки їм раз на рік концерти справляють.

ЧИ НЕ МІРІТЬ ВІН ВОДУ?

Написав Михайло Демьяшечко, професор учительської колегії ім. Джорджа Побіди, книжку під заголовком „Національний ум”. Розбирає в ній питання: чим різняться від себе народи, головні німці, англійці й французи?

Багато людей читають цю книжку. Критики книжок розбирають її в своїх критиках. Думають знайти в ній відповідь на зовсім практичні питання, важні для сучасного життя.

Чи справді? Чи не вистарчить знати старі наші поговорки, що, мовляв, жінки не перелюблять, а німці не перелюблять? Чи не перелюблять?

ПОЩО ЧИТАТИ?

Коли американець питається „чи не читаете ви для моди?”, то він цим хоче сказати, що є люди, які читають для моди. Читають просто тому, бо інші люди читають. І читають якусь книжку, бо інші ту книжку читають.

Чому саме мали би люди читати для моди? Тому, бо в розмові з людьми людині легко стрітись з питаннями: „А чи читали ви цю книжку?” Деколи цього й не питаються, а просто з вами говорять так, начеб ви читали. Щоб уникнути збентеження в такій ситуації, люди читають. Так, як багато людей хочуть мати авто, бо Джовніси мають.

Чи може українцеві стрітись з запитом, що свідчив би про якусь моду читання серед наших людей? Як між старшими такої моди нема, то чи не можна стрітись з такою модою серед молодих? Чи не жде інколи молоде покоління, що його батьки йому деколи щось нове прочитають, а не все те саме перелюбляють?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БРУКЛІН, Н. Я.

Урочисте посвячення У. Н. Дому.

Дня 14. серпня ц. р. відбулося в нашій громаді врочисте посвячення Українського Народного Дому під ч. 216—218 вул. Гренд, у Брукліні. На це торжество вже день передтим удекоровано Дім американськими й українськими прапорами, що звертало увагу не лише своїх, але й чужинців, бо згаданий У. Н. Дім є положений у досить оживленій частині міста.

В неділю, в день посвячення, була дуже гарна погода. Здавалося, що всі люди пойдуть над море, щоб сховатися від великої спеку. Та вже від першої години попол. обісали Народного Дому почали наповнюватись українськими громадянами. Посвячення розпочалося точно, як заповіджено, в 2 год. Установлені мікрофони розносили голос по всіх закутинах.

Предс. Народного Дому, гр. Юліан Павчак, повідомив присутніх, що те свято розпочинається релігійною частиною, від посвячення. Піднеслась куртина і на сцені показався хор укр. гр.-кат. парохії під управою п. В. Савицького, а також місцевий парох, о. світлик Антін Лотович. Полинув церковний спів „Господи помилуй”. Далі наступив обхід і посвячення, а також патріотична промова о. сов. Лотовича.

Після того наступила перекуска. На тостмайстра попросив голова Ю. Павчак о. сов. Лотовича. По перекусці були відчитані привітні телеграми від посла Степана Яреми, від посла Г. Гителсона, від бізнесмена Стасюка й інших. По відчитанні привітів тостмайстер поклав до слова представника У. Н. Союзу, п. М. Мурашка, котрий виголосив річеву промову. Далі промовляли д-р Демидчук і п. Задорський. Описля були привіти від місцевих товариств. Від парохії зложив привіт о. А. Лотович, від „Запорозької Січі” І. Малик, від т-ва ім. „Богдана Хмельницького” Г. Бардак, від Укр. Дем. Клубу адв. Іван Риборський, від братства св. Дмитрія Г. Борбуляк, від орг. ОДВУ П. Дубовещкий, від Союзу Українок Анна Бодак, від Дочок України Галина Мудрик, від „Молодої України” М. Дикий, від т-ва ім. Т. Шевченка І. Цюпа, від братства Пресв. Богородиці В. Шеремета.

В далішній програмі хор молоді під управою п. В. Савицького виконав такі пісні: „Гей, за морем, за широким”, „Єдиний, діти України”, „Засяло сонце золоте”. На кінець

предс. Юліан Павчак розказав про труднощі, які були при закупні Дому. Та це не застрашило української бруклінської громади і вона таки до купна У. Н. Дому приступила. Грімким „Ще не вмерла Україна” враз з хором і присутніми закінчено це гарне свято.

Громадянини.

НЮ БРИТЕН, КОНН.

Завваги до „Дня Жінки”.

Читаю що дня „Свободу” і дуже цікавлять мене голоси читачів. З них можна багато навчитись. В ч. 200, з 2. серпня ц. р., був допис про „День української жінки” в Бриджпорті, Конн. Треба тут справити, що цей „День української жінки”, що відбувся 7. серпня в наших околицях, не відбувся в Бриджпорті, тільки в Нью Бритені, Конн. Почин до влаштування цього свята вийшов з місцевого відділу ОДВУ і УЧХ й Стейтвової Організації. Треба зазначити, що в приготуванні цього свята дуже прислужився п. О. Мерещак, з боку Стейтвової Організації, а також: п. Марія Вовк, п. Анна Дзят, п. Варвара Глистяк, п. Катерина Криницька, п. Ева Гіна, п. Алена Сенцьо, п. Катерина Япчанка і п. Андрій Мельник. На їх заклик прибули члени місцевих і позамісцевих організацій, братств, се-стрицтва, УЧХ, молоді й інших націоналістичних організацій, а також багато інших гостей. Усіх на тім Дні було коло 2,500 осіб.

Службу Божу правили два священники: о. Евстахій Писар, парох з Нью Бритену й о. Андрій Бек з Бриджпорту, а не Бристолю, як було подано. Молоді бесідники, панна Хавлюк і панна М. Зень, виголосили гарні промови; перша англійською мовою, друга українською. Своїми промовами вони захопили слухачів.

Націоналістка.

СЛИНА Й ІНТЕЛІГЕНЦІЯ.

Слина з рота людини під оглядом хемічним діє як основа (нпр. дуг), тоді як шлунковий сік має квасний характер. Російський психолог Блонський дослідив, що хемічний характер слини підлягає невинним змінам за час життя і розвитку людини. Він досліджував слину в багатьох хлопців та дівчат, у яких рівночасно досліджував духовий розвиток. Показалося, що ті діти, яких слина була більш лугувата, стояли вище інтелектуально від своїх ровесників. Лугуватість слини зростала також підчас збільшеного умовного зусилля, нпр. при розв'язуванні усіх поставлених дітям питань.

ГОЛОВНИЙ ОБОРОНЕЦЬ ЗЛОЧИНЦІВ НИНІ
ГОЛОВНИМ СВИДКОМ ПРОТИ НИХ.

Дікс Дейвіс (наліво), що колись був адвокатом льотерійного рекету Доча Шульца, а нині вже не має права адвокатувати, входить до суду на розправу проти Джеймса Гайнса, обвинуваченого за цей рекет. Дейвіс був там прокураторським свідком проти рекету.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

КЛІВЛЕНД, О.

Ювілейне свято.

В неділю, 28 серпня 1938, відбулося 25-літнє ювілейне свято бр. св. Василія, від. 364 У. Н. Союзу.

В год. 9-тій рано зійшлися всі відділи У. Н. С. враз з усіма народними організаціями, як ОДВУ, Чорноморська Січ, оба відділи Союзу Українок, від. 125 У. Н. Помочі, дівчата з Істсайда, сестрицтво св. Ольги й Демократичний Клуб з Істсайда, до У. Н. Дому при 14-тій вулиці і в год. 9:30 вимаширували походом з 1,500 осіб до укр. кат. церкви на 7-мій вулиці, де відправив панахиду о. Василь Меренський, парох місцевої укр. кат. церкви. Потім вернулись люди назад до У. Н. Дому, де почалося урочисте свято.

Предсідник бр. св. Василія Великого, Андрій Барбер, відкрив свято, на котрім було прийнятих коло 300 гостей.

Хор укр. кат. церкви з сестрою вів 7-мій вулиці, де вів Соштакча, відспівав дуже гарно кілька українських пісень.

Адвокат О. Е. Малицький, гол. контролер У. Н. С., виголосив в імені Союзу привіт і зазначив, що якщо не У. Н. С., то ми політично й морально мало були б знамі як українці в Америці. Та хоч наше членство ще не охоплює всіх, то всеж таки союзовці проявляють найбільшу активність у громадській роботі для добра української ідеї. Якщо не ми, союзовці, то Рідний Край мало знав би, що живуть українці в Америці. Жертвенність союзовців на Рідний Край говорить про себе.

О. Василь Меренський зложив привіт, доказуючи, що У. Н. С. є такою організацією не тільки в Америці, але на цілім світі; що кожний з нас, для власного добра під кожним оглядом повинен не тільки бути членом, але старатися й обов'язково всіх інших втягати в ряди; бо Союз не тільки національно, але й економічно стоїть горою. Особливо вивав о. Меренський щиро присутнє членство всіх відділів, що брали участь у цій святі.

Гол. радна, Стефанія Палівода, виголосила привіт англійською мовою, визнаючи молоді у ряди Союзу.

Д-р Евген Михаленко, що недавно переніс свій офіс для

вигоди українців на східну частину міста, заявив у довшій промові, що він сам, будучи наддиплянцем, родом з Києва, чується дуже щасливим, що У. Н. С. так багато доконав просвітню й національно. Він чується дуже гордий, що є членом; що кожний з нас повинен старатися побільшувати членство з дня на день. Зазначив, що нам тут ані польські жандарми ані московські чекісти не кидають колод під ноги й не замикають нас. Це вільний край, отже організуємось, бо нині великий час настав, що всі ми повинні прямувати до того, щоб ділами доказати, що від Кавказу поза Сян лиш один має бути лан, а саме Соборна Українська Держава. Закінчив своєю промовою грімким „Слава Україні”.

Гром. Василь Загаєвич, організатор, у своїй довшій річевій промові висловив, скільки добродійств зробив У. Н. Союз не тільки своїм членам, але для загального добра нашого, зазначаючи, що не тільки в Америці, але на цілім світі нема для нас, українців, більшої фінансово сильнішої аскураційної організації понад У. Н. Союз. Однак, на жаль, не тільки наше місто Клівленд, але цілий стейт Огайо не захоплює всіх наших людей до нього, бо з кінцем минулого року всіх союзовців було лише 2,973, а у вкладах одержав Союз за минулий рік лише \$52,636.40; значить, коло 27,000 українців замість бути в Союзі, зложили в чужих, а навіть у декотрих ворожих нам організаціях понад \$816,000. Отже майже один мільон доларів річно складають українці в чужі руки! Чи це не є національний гріх? Цьому муситься запобігти. Енергійно та просвітню працю нести треба слово правди про Союз по всіх закутках не тільки в цій стейті, але в цілій Америці й Канаді, бо в злуці сила. Він особливо підкреслює, що нині Союз має не тільки рівні грамоти з найбільшими аскураційними компаніями на світі, але що навіть і перевищає їх, бо виплачує за калітва й невиліковальні недуги, хоч має багато нижчі вкладки. Союз провадить культурну роботу, чого не докаже ніяка подібна комерційна аскураційна організація. Так є тому, що в Союзі самі союзовці є своїми власними організаторами. Союз не удержує платних управителів, агентів і високо-

платних директорів, бо союзові радні-директори безплатні. Ані не удержує великих бюр і власне з цих причин Союз дає великі дивіденди й ще більш дає би, якщо союзовці-ветерани вписали молоді. Бо дивіденди залежать від американської випробуваної „табелки смертностей”.

Гром. Микола Бусько взяв присутніх організувати молоді, а гром. Теодор Грицей, бувший гол. предсідник У. Н. С. перейшов коротко розв'язок Союзу за минулих 44 роки. Які щасливі ми нині повинні бути, що дочекались тої хвили, що маємо ще кращі грамоти й взагалі добрі умови у своїй рідній організації. Власне з цієї з усіх інших додатних причин ми повинні рватися й іншим толкувати й переконувати, що нема для нас тепер кращої подібної організації.

Найстарший член, Іван Сенюта, й наймолодший, Іван Козюк, одержали з нагоди Свята по \$5 у золоті.

Гром. Стефан Чорний, перший організатор відділу, одержав китицю живих цвітів. Він у зворушливих словах перекладав початки організації бр. св. Василія Великого.

Предс. свята, гром. Барбер, подякував усім бесідникам, хором і його диригентом, всім членам, членицям і гостям за участь, заохочуючи, щоб усе такі свята й інші справляли для нашого спільного добра й дальшого розвитку Союзу.

Описля почався бал.

Союзовець.

ЗАМІСЦЬ НАРЕЧЕНОЇ СХОПИЛИ П БАБКУ.

Уся румунська преса повідомляє про один дуже гумористичний процес. Мешканець громади Дарувар під Букарештом, 18-літній Іован Ільч, полюбив Олену Савич. Родичі Олени Савич не давали своєї згоди, щоб Ільч одружився з її дочкою. Крім цього Савичівна дізналася багато поганого про свого нареченого. Тоді Ільч знайшов добру думку. Зо своїми приятелями врядив, що скопить свою наречену і заведе її в непрохідні румунські ліси. До поміччї зголосилися три Ільчеві товариші, які за вказівками „покривдженого” молодця вдерлись уночі до мешкання Савичів. Влізавці ввійшли до кімнати, де звичайно спала наречена Ільча, завили її в приготувані заздалегідь кози та винесли її в поле. Коли наречена Ільча розвинула на полі з коців, то сильно всі зачудувалися, бо вони замість Савичівної скопили 58-літню І бабку. Ільч був скажений і зозлості дуже побив бабку своєю коханою. Тепер він відповідає перед судом за зорганізування захватного нападу. Суд заарештував його на 2 роки тюрми.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮАРК, Н. ДЖ.

На Рідну Школу в Радехові. Жіноче т-во „Радехівщина” переслало через Об'єднання \$50 на Рідну Школу в Радехові.

НЮ ЙОРК, Н. Я.

На У. Н. Дім у Свободі Золотій.

Спис жертводавців, які зложили свої жертви на будову У. Н. Дому в селі Свобода Золота, пов. Бережани, Галичина.

По \$7: М. Коцай, І. Кузів; Олена Коцай \$6; по \$5: М. Мельничук, А. Кацюбка, Марія Шербата, Анна Касій, Явдоха Решницька, Г. Богай; по \$3: П. Возний, М. Дусановський, Я. Мандзій, Я. Кикіш; по \$2: М. Кузів, Анна Ізбицька, І. Кіба, П. Мельник, Г. Карп'як, Анастасія Королинська, Татяна Озімків; по \$1: Т. Гулька, Анна Озираник, Парана Шевчук, І. Солтис, Юлія Шарик, Я. Статкевич, М. Кучма, І. Дзіган, Софія Мельник, І. Турчиняк, М. Музика, М. Парадовський, Ольга Іваськів, П. Боднар, Юлія Сафко. — Разом \$91.

До краю вислано \$90, а оплата переписки \$1.15.

Збіркою зайнялись: Олена Коцай, Андрій Кацюбка і пані Марія Решницька.

Олена Коцай.

РОЗШУКИ ЗОЛОТА.

В 1937 році на французьких кольоніях видобули 7 тон жовтого металю, тоді, коли в цілому світі видобули в тому самому році 1,100 тон золота. Золото знаходиться і добувається в західній Африці і в французькій Гвіані. Тепер французький міністер кольоній дістав від парламенту 100 мільйонів франків кредиту, щоб у той спосіб поширити діяльність товариств, що займаються розшуками золота на кольоніях. 7 тон золота, що його видобули на французьких кольоніях, як обчислюють фахівці, мають 280 мільйонів франків вартості, тимчасом торговельний дефіцит Франції дійшов до 15 мільярдів франків. Коли видобули ще більше золота на кольоніях, тоді то золото могло б покрити той великий дефіцит. В останніх часах удосконалили техніку, побільшили число шукачів золота в Африці, так, що Франція сподівається, що цим разом вдасться багато більше видобути золота. Поки що в ряді добувачів золота перше місце займає Англія. Вона з полудневої Унії, Австралії, Канади й Родезії одержує 56% усього добутого золота на світі. Друге місце займає СРСР (14%), третє Америка (13%).

НАДЗВИЧАЙНІ ПОДОРОЖІ ВІДБУДЕ Й НЕБУВАЛІ ПРИГОДИ ПЕРЕЖИВЕ ТОЙ, ЩО ПРОЧИТАЄ ПОВІСТІ ВІДОМОГО ФРАНЦУЗЬКОГО ПИСЬМЕННИКА ПРИГОД ЮЛІА ВЕРНА,

котрого твори, повні пригод, перекладені на всі цивілізовані мови, стали популярною лектурою людей усіх країв і язиків.

ДЛЯ СПРОБИ СМАКУ В КНИГАХ ПРИГОД

прочитайте:

- 1) Плесом Амазонки, в котрій автор оповідає предивні пригоди людей, що опинилися в тропікальних пралісах на найбільшій річці світу, Амазонці. Ціна (2 частини) \$2.00
- 2) Чорна Індія, в котрій автор оповідає про відкриття багатих мінеральних скарбів під поверхнею Індії. Ціна 1.00
- 3) Замок у Карпатах переносить нас в Карпати й оповідає про дивні події в старовинному замку на сідлі гори Вулькану. Ціна (в оправі) .60

Замовляйте у „Свободі”:
SVOBODA
83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

КОМУЖ НЕ ЦІКАВО БУЛО БИ ПІЗНАТИ ТАКОГО ЧОЛОВІКА?

Походив з української колись шляхти, що закупила свою віру й національність і зпольщилася; ждав кар'єри в польському війську, вчився в польському університеті й вступив на службу до королівських гузарів;

відзначився в боях і став полковником реєстрових козаків, що служили Польщі;

зрозумів, що він українець, випустив на волю Хмельницького й самий пристав до козацького повстання проти Польщі;

став у Хмельницького командантом кількадесятитисячної армії й згинув від наслідків своєї участі в боях за волю українського народу.

Про такого небувалого чоловіка пише звісний український історичний письменник

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ

у своїй гарній повісті під наг.

ПОЛКОВНИК КРИЧЕВСЬКИЙ

Письменник малює мимоходом життя шляхти, козацтва й селянства у славу епоху українського козацького повстання в середині 17. віку.

Ціна 80 центів. Замовляйте в

“SVOBODA”

P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

РОЗБРОЄНИЙ.

Як Том Микс, відомий фільмовий актор, славний за своїх імперсонацій кавбоїв, приїхав недавно до своєї жінки до Англії на низку виступів у водевіях, англійські портові власті забрали від нього 8 револьверів і 5 рушниць і не віддали їх йому та не дозволили йому висісти на беріг, поки Том Микс не взяв на цей свій приватний арсенал дозволу, переконавши уряд, що він потребує цього всього до свого виступу в театрі.

ЗВІРИНИЙ ІНСТИНКТ

Загально відомо, що звірята виконують працю, яка є корисна для самого звірята або для збереження роду, до якого належать. Ця праця нерідко дуже ускладнена. Цю працю всі дані звірята виконують однаково, не вчаться її з досвіду, талант до такої праці вони попросту одиличують, одні генерації по другіх. Така праця називається інстинктовою, а талант виконання такої праці називаємо інстинктом.

Інстинкт мають звірята, що стоять на кожному щаблі розвитку звіринного світу; та найкраще розвинений інстинкт мають комахи.

Метелик, хочби найзвичайніший білох капустяник, живе нектаром цвітів. Самця того метиля зносить яєчка на спідній боці листа капусти, ніколи деінде. Роблять так усі самці і то доцільно, щоб їх рід удержався. Бо колиб самичка зносила яєчка на верхньому боці листа, то дощ сполоскав би їх, сонце висушило би їх гусильниці зовсім не виляглися; або колиб виляглися, то згинули з голоду. Колиб самичка знесла яєчка на іншому листі, а не капустяному, то й тоді потомство вигинуло би з нестачі поживи, бо гусильниці того метиля можуть коромитися лише листям капусти.

Отже білох-капустяник робить це дуже доцільно, хоч годі подумати, щоб метиля здавав собі справу з того, що він робить. Якеж самичка дійшла до того? Не могла навчитися того від своєї матери, бо коли розвиваються молоді метиля, їх батько й мати найчастіше вже не живуть. Не могла теж навчитися того з власного досвіду, бо кожна самичка

зносить яєчка лише раз у житті, а небаром потім гине. Якеж пояснити поведінку цього метелика? Може бути, що поведінку цю можна би звести до низької відрухи. Відрухом є бездосердия і незмінна реакція на спонуку, що впливає на чутливі нерви. Відрухи мають не лише звірята, але й людина. Так напр. відрухомово поступає людина, коли усуває нараз палець чи руку від гарячих дверей, дема до яких подіклася. Отже може бути, що розвинені в організмі самички метиля-капустяника яєчка на спонукою, яка сама ще не вистарчає до того, щоб самичка знесла їх. Колиж до цієї спонукки долаються друга спонукка, а саме, коли метиля доторкнеться спіднього боку капустяного листа, тоб. т. спонукки разом викликають відрухову реакцію занесення яєчок. Що метиля не зносить яєчок на інших листах, лише на капустяних, це треба приписати незвичайній прецизії відрухового апарату, вальнізний його чуткості. Ця чуткість така, що щоб той апарат пустити в рух, треба точно означити спонукку, колиж т. спонукки хочби трохи були інакші, вже вони не в силі викликати відруху.

Інстинкт білох-капустяника, це приклад мірно-простого інстинкту. Та є приклади інстинктів далеко більш ускладнених, які вказують, що апарат відрухів такий прецизний, що не можемо надивуватися, як такий ускладнений апарат міг розвинутися. Інстинкт такий має одна порода осів (сфегіде). Самичка цієї осі зносить яєчка в ямці, яку сама вирубє. Яєчка причіпляє до горішньої стіни цієї ямки. Потім самичка вибирається шукати поживи для свого потомства. Вона вже не побачить своїх потомків. Поживою для потомства є живі комахи та павуки. Оса зносить їх до ямки, та щоб відтам не повтікали, паралізує їх жалом, одначе не вбиває. Коли оса падає на полевого коника-стрибунця (сверчка), кидається на свою жертву, вжалить тричі жалом точно в нервові осередки сверчка: в шию, в тулуб і калові. Із так обезсиленою жертвою летить наша оса до місця, де буде вилягтися потомство, оставляє осу перед входом, а сама вилізть до середини та шойно за хвилинку вертається, щоб осу затягнути до пригтовленої комори. Колиж сверчок іще ворухнеться, тоді оса перетинає голову своїй жертві та вбиває її шок в голову аж до мізку, одначе його не роздушує, лише масує його обережно поки сверчок не перестане зовсім ворухнутися.

Та не лише сверчки, але й інші комахи зносить оса до своєї комори. І тут найцікавіше, що кожну жертву обезсилює різно, одначе все так, що вцілює їх у ті частини нервової системи, які треба знищити, щоб жертва була зовсім безсила. Сверчка оса жалить тричі, гусильниці в кожний перстень, щоб спаралізувати кожний нервовий вузол. А павуки обезсилює ця оса лише одним уколюванням.

Найцікавіше, що личинку хруща, зв. цетонія, яка має осередок руху лише в одному місці, наша оса пізнає і відрізняє від гусильниці, до яких вона дуже подібна. Цю личинку вжалить оса лише раз, точно в те місце, де треба, щоб личинку спаралізувати.

Ці подробиці справді подиву гідні. Кожний питає, відки ця оса так розуміється на анатомії (будові тіла) комах, відки знає, де є нервові осередки в кожній породі комах? Самособою, що оса того не може знати, що ціла її поведінка зводиться до ланцюха відрухів, а апарат тих відрухів переходить із генерації на генерацію. Одначе всеж таки мусимо дивуватися, який цей апарат прецизний, чуткий. Як дуже прецизно діляють ті відрухи, бачимо з того, що славний природник Фабр старався наслідувати осу і колов комах якнайтоншими голками точнісінько в ті самі місця, в які жалить їх оса. Фаброві проби були безуспішні, бо або зовсім не міг обезвладити комах, або вбивав їх. Цієї штуки, щоб вколюванням обезсилити, а не вбити комах, щоб точно потрапити в потрібний нервовий осередок, а не ушкодити інших органів, штуки, яку без помилок робить оса, не мів зробити Фабр.

Таку силу дала комахам всемогуча природа.

ТАРЗАН СМІЛИВИЙ.

Мала Нкіма відчула готовість Тарзана до боротьби. Хоч вона любила всякі відважні справи, то проте перед кожною небезпечною виправою вона старалася відмовити Тарзана від того. „Слухай, брате Тарзане“, жевоніла вона. „Ходім звідсіля в нетри. Отсі люди страшні. Пощо нам мішатися до них? Вони бють не нас, а також не відбирають нам бананів ні горіхів“.

Але Тарзан не звертав на жевоніття Нкіми ніякої уваги. Він пильно обсервував групу людей унизу і старався по деревах знайтися агорі на тім шляху, куди мала переходити згадана група. Тарзан рішився взяти дикунів несподіванкою, а потім погрозами, і в той спосіб врятувати незнаного білого чоловіка з їх рук. Він ждав тепер на них, аж вони надійдуть.

Коли дикуни знайшлися недалеко нього, він з цілих грудей закричав: „Перестаньте катувати цього чоловіка!“ Дикуни відразу пристанули і зо здивування остовпіли. Їм видалося, що це якийсь лісовий божок нагло заговорив до них. Один з них навіть заважав: „Це бог дерев, піддаймося йому“. Та інший замітив: „Бог дерев живе тільки в нашому городі“.

Серед дикунів знаходився відважний юнак, який, здавалося, готов був виповісти війну навіть божкам. Поглянувши на дерево, звідки доходив голос Тарзана, він визиваючо заговорив: „Ми є діти божка дерев і він не дозволить, щоб хтось зробив нам кривду“. Сказавши це, він зареготавсь і, щоб доказати свою відвагу, сильно вдарив дрючком білого чоловіка.

НОВІ ДОСЛІДИ НАД БАРВОЮ ВОЛОСЬЯ.

Щораз більше людей сивіє на світі, щораз більше смарує сиве волосся всякими фарбами, щоб закрити сліди старости. А проте знаємо, що сивий волос це ще не ознака старости. Є зовсім старі люди — не сиві, є зовсім молоді — здорові, повні енергії з сивою головою. Нема нічого поганішого, як старша поважна жінка, з голови якої злізає фарба або яка виглядає як вимадуваний страхополох, хоч їй здається, що вона помолодила себе, закривши сивину.

Чому люди сивіють, цього ще не знають точно вчені. Відомо, що від страху можна посивіти за одну ніч; від журби і клопотів швидше ніж від безжурного життя. Та є й випадки, що умово недужі, які зовсім були сиві, доставали давній природний колір волосся — чорний.

Наше волосся складається з тої самої роговатої субстанції, що роги волів, копита коней або наші нігті. Ця субстанція „кератин“ не розпускається ні у воді ні у квасах. Шойно після довшого вивару у сірці можна дослідити у темно-коліровій рідині останню складовину, досі ще хемічно не розкладену, що імовірно надає колір волосю. Є це т. зв. меланін. Два професори німецького університету у Празі д-р З. Сторш і д-р Р. Ріхтер ствердили, що волосся не складається з одноцільної субстанції; воно має два елементи „левкокератин“ і „меланокератин“, що містять білість та чорняві тільця, без огляду на те, чи хто має чорне чи біле волосся. Тільки сивина волосся так званих альбіносів не має „меланокератиду“ — чорних тілець. Є ще третій елемент „родокератид“, у волоссі рудих, що нагадує мадесенькі клатки помідорів. Переходи ріжних ступнів чорного волосся від ясно-чорного до темно-чорного залежить від ріжних сполук. При хемічному їх розкладі надібуємо ріжні несподіванки. Як можна використати дотеперішню наукову аналізу для практичного фабрикування волосся, покищо невідомо.

НОВІ ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ З КРАЮ!

ЗАМОВЛЯЙТЕ СЬОГДНІ!

Бабські Забобони, комедія у 4 відслонах (5 муж. 2 жен.)	25 ц.
Берім біду за роги, велика збірка веселих сценок, пісень-куплетів, розмов та одноосібних і збірних самогвірок, на веселій вечір	45 ц.
Вигадливий бурсак, комедійка для молоді в 2-ох діях, з часів Хмельниччини (2 жінчини, 4 мужчин, дівчата, хлопці)	25 ц.
Козачка, песа на 4 дії, (10 мужчин, 3 жінщин, гурт)	30 ц.
Ой видно село, драма на 3 дії, з недавнього минулого (6 мужчин, 3 жінщини, гурт)	35 ц.
Село на сцені, збірка монологів, діалогів, співів і представлень, які надаються для влаштування; ревії, вечериці, товариські зібрання тощо	30 ц.
Ой три шляхи широкі, драма з сучасного життя в 4-ох діях, 8 муж., 5. жен.	30 ц.
Садок вишневий коло хати, песа на одну дію, на підставі молодечого життя Тараса Шевченка. 2 муж., 1 жінка, 6 дітей	25 ц.
Інценізації вибраних творів Тараса Шевченка з 15 об'язками, укладу сцени та 6 піснями в нотах	40 ц.
Козацький рік, песа на 3 дії в 5 відслонах, 5 муж., 4. жен.	30 ц.
Київ наш, історична драма на 5 дії з часу боїв українського війська з большевиками, 8 муж., 2 жен.	30 ц.
Інститутка, інценізація на 6 картин з оповідання Марка Вовчка. 10 жен., 2 муж.	35 ц.
Слава Кобзареві, сценічна картина, присвячена пам'яті Тараса Шевченка, з додатком 7 пісень на Свято Шевченка.	25 ц.

На кредит і на С. О. D. не висилаємо. Замовлення висилайте на адресу:

Р. О. Box 346 Jersey City, N. J.

“SVOBODA”

ЗБОРИ ВІДЛІДІВ У. Н. СОЮЗУ

ЛІТРОЙ, МІШ. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, під. 146, відбулися в суботу, 10. вересня, в год. 7:30 вечір, в У. Р. Домі, 2-3 Карпендер ул. Просимо всіх членів явитися точно, бо маємо важні справи: 1) справа аюкало, 2) справа фотографії до ювілейної книжки і кат. церкви Пресв. Успенія в Іллії, котра влаштовує 25-тій ювілей цього року, і інших багатьох справ, котрі мусять бути подяковані ені на тих зборах. Аюдрушків, секр.

БРИДЖОРТ, КОНН. Збори Тов. Укр. Сп. від. 59, відбулися в суботу, 10. вересня, в годіні 7:30 вечір, в галі церковній. Збори відбулися точно на означений час. Хлопці, не буде бути порятуку, члени повинні всі прийти на збори і заплатити п'ять центів. Хто не приїде на збори, то нехай старается довести викладку секретарів або касієрів найпінше до 3. даного місяця. Члени, котрі не догують і не звернуть дозв, будуть суспендовані. Якби суспендований член не дай Боже помер, то його родина не мала би права до номінального. Нехай кожний член старается сповнити свій обов'язок прийти на збори і заплатити свою частку. — Іван Глива, секр.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

ПОШУКУЮ брата АНТОШКА ПЕРЕНЬ зо Струсова, повіт Тернопіль. Тому 25 літ перебував у Шинку. Його й всякого, хто знає би про нього, прошу зголоситися до секретаря.

КАТЕРИНИ ДЕРЕНЬ, 3163 Broadway, New York, N. Y.

Д-р С. ЧЕРНОВ
Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
Аналіз крові для подружжого садовиття.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
GRAM 7-7697.
Офісові години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслути.
X & флюороскоп.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниць, як далеко позв. Нью-Йорком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга широкі члена. — Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОКХ, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2563
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2565.

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удирейкер заряджує погребам по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.
JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified Funerals as low as \$150.
Telephone: Orchard 4-5088